

"כל דכפין ייתי וייכול"

לעורר זכותו של אברהם אבינו

חכמינו ז"ל התנאים והאמוראים מסדרי ההגדה של פסח בחרו לפתוח את מצות סיפור יציאת מצרים בפסקה "הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים". דבר בעתו מה טוב להתבונן במה שתיקנו בפסקה זו להזמין את האורחים בלשון כפולה: "כל דכפין ייתי וייכול, כל דצריך ייתי ויפסח".

ופירשו הראשונים הריטב"א ה"כל בו" ה"אבודרהם" ועוד, כי בתחילה אנו מזמינים "כל דכפין ייתי וייכול", כל מי שהוא רעב יבוא ויאכל עמנו כדי להשיב את רעבוננו, ואחר כך אנו מזמינים "כל דצריך ייתי ויפסח", שאפילו מי שיש לו מה לאכול, אבל אין לו את הצרכים לערוך את הסדר בליל פסח, מצות, ד' כוסות יין, כרפס, מרור וחרוסת, יבוא ויעשה את סדר הפסח עמנו. וצריך ביאור מה ראו על ככה לפתוח את המצוה של סיפור יציאת מצרים בליל פסח בהזמנה כפולה זו, ובפרט אחרי שכל אחד כבר יושב בשלחן הסדר ומתחיל בסיפור יציאת מצרים.

חג הפסח הוא כנגד אברהם אבינו

ונראה לבאר הענין בזה על פי מה שכתב הטור (א"ח הלכות ראש חודש סימן תיז) בשם אחיו הרב יהודה כי שלש רגלים נתקנו כנגד ג' אבות הקדושים, ומפרש שם: "פסח כנגד אברהם דכתיב (בראשית יח-ו) לושי ועשי עוגות ופסח היה, שבועות כנגד יצחק, שתקיעת שופר של מתן תורה היה בשופר מאילו של יצחק. סוכות כנגד יעקב דכתיב (שם לג-יז) [ויעקב נסע סוכותה ויבן לו בית] ולמקנהו עשה סוכות".

ויש להוסיף תבלין לבאר הקשר בין אברהם אבינו לחג הפסח, כי בליל פסח גילה לו הקב"ה

במחזה של ברית בין הבתרים על גלות מצרים ועל הגאולה ממנה, כמו שכתוב (בראשית טו-ג): "ויאמר לאברהם ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה, וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכוש גדול". ומבואר בפרקי דרבי אליעזר (פרק כח): "אותו הלילה שנגלה הקב"ה על אברהם אבינו ליל הפסח היה".

הנה כי כן מאחר שהודיע הקב"ה לאברהם שבניו יהיו בגלות מצרים ויוציאם ברכוש גדול, הרי יש בכך יותר מרמז ברור שהיציאה בגלות מצרים היא בזכות אברהם. וכן מבואר במכילתא (פרשת בא סימן טז): "רבי אלעזר בן עזריה אומר, בזכות אברהם אבינו הוציאם ממצרים, שנאמר (תהלים קה-מב) כי זכר את דבר קדשו את אברהם עבדו, ואומר (שם) ויוציא עמו בששון ברנה את בחיריו".

והנה מה שמצינו עוד קשר בין אברהם אבינו לחג הפסח בדברי חכמינו ז"ל, כי אברהם אבינו ירד למצרים על פי הדיבור, כדי לעשות הכנה לבניו שירדו לגלות מצרים, ועל ידי שיצא אברהם ממצרים עם רכוש גדול שקיבל מפרעה, עשה בזה הכנה לבניו שיצאו גם הם ממצרים ברכוש גדול, כמו שדרשו במדרש (ב"ר מא-ג) מקרא שכתוב (בראשית יג-ה): "ואברהם כבד מאוד במקנה בכסף ובזהב, הדא הוא דכתיב (תהלים קה-לז), ויוציאם בכסף וזהב ואין בשבטיו כושל".

וכן מבואר במדרש (ב"ר מ-ו): "אמר הקב"ה לאברהם אבינו, צא וכבוש את הדרך לפני בניך, את מוצא כל מה שכתוב באברהם כתיב בבניו, באברהם כתיב (בראשית יב-ז) ויהי רעב בארץ, בישראל כתיב (שם מה-ו) כי זה שנתים הרעב בקרב הארץ, באברהם כתיב (שם יב-ז) וירד אברם

מצרימה לגור שם, ובישראל כתיב (במדבר כ-טו) וירדו אבותינו מצרימה... באברהם כתיב ואברם כבד מאד במקנה, ובישראל כתיב ויוציאם בכסף וזהב".

"כל דצריך ייתי ויפסח" כנגד אברהם שהכין למלאכים צרכי הפסח

והנה ידוע כי אברהם אבינו עבד את ה' במדת החסד, לכן עסק כל ימיו במצות הכנסת אורחים וקירב את הבריות למקום, כמו שכתוב (בראשית כא-לג): "ויטע אשל בבאר שבע ויקרא שם בשם ה' א"ל עולם". ופירש רש"י: "על ידי אותו אשל נקרא שמו של הקב"ה אלוך לכל העולם. לאחר שאוכלין ושותין, אמר להם, ברכו למי שאכלתם משלו, סבורים אתם שמשלי אכלתם, משל מי שאמר והיה העולם אכלתם".

מעתה ירווח לנו להבין מה שפתחו חכמינו ז"ל את ליל הסדר בהזמנה כפולה, תחילה: "כל דכפין ייתי וייכול", כדי לעורר בכך קדושתו של אברהם אבינו, שכל ימי חייו במשך כל ימות השנה הזמין את האורחים באומרו: "כל דכפין ייתי וייכול". ואנו מוסיפים להזמין: "כל דצריך ייתי ויפסח", כנגד מה שהזמין אברהם אבינו את שלושת המלאכים ששלח אליו הקב"ה ביום שלישי למילתו לאכול מצה כמו שאמר לשרה: "לושי ועשי עוגות".

וימתק להוסיף נקודה יקרה לפי מה שמבואר בזוהר הקדוש ברעיא מהימנא שנוהגים לאומרו לפני "הא לחמא עניא" (פרשת בא מ-ז): "ביה שעתא כניש קוב"ה לכל פמליא דיליה ואמר לון, זילו ושמעו ספורא דשבחא דילי דקא משתעו בני וחדאן בפורקני". פירוש, בליל הסדר מכנס הקב"ה לכל הפמליא שלו ואומר להם,

כדי לעורר קדושתו של אברהם אבינו שעסק בהכנסת אורחים לאכול אצלו, ואנו מוסיפים לומר: "כל דצריך ייתי ויפסח", כל מי שצריך לאכול צרכי חג הפסח יבוא אלינו, לעורר זכותו של אברהם שהזמין את המלאכים לאכול אצלו צרכי חג הפסח, כמו שאמר לשרה אמנו: "לושי ועשי עוגות", כדי לאפות מצות.

אברהם לעבוד את ה', לכן בכל פסח שהוא כנגד אברהם אבינו, שולח הקב"ה שוב את המלאכים לישראל זרעיו של אברהם שיראו שהם הולכים בדרכו בקודש. לכן בשעה שהמלאכים באים אלינו בליל פסח אנו מכריזים: "כל דכפין ייתי וייכול",

לכו ושמעו סיפור השבח שלי שמספרים בני ושמחים בגאולתי.

ויש לבאר הענין בזה כי היות ששלח הקב"ה את המלאכים אל אברהם אבינו בפסח, כדי לבשרו על לידת יצחק שממנו תמשיך שרשרת הקדושה של כלל ישראל שילכו בדרכו של

רמז נפלא של הברית כהונת עולם על אפיקומן שהוא מסוגל לפרנסה

י'דך". שם חת"ך שיוצא מסופי תיבות: "פותח את ידך". שם סא"ל שמקורו משם חת"ך בחילוף א"ב של א"ת ב"ש. והנה פס"ח הוא ראשי תיבות של ג' שמות הפרנסה פ'אי ס'אל ח'תך, לכן בפסח נידונים על התבואה עכדה"ק.

מעתיק יש לומר כי מטעם זה מכנים את כזית המצה שאנו אוכלים זכר לקרבן פסח בשם אפיקומן, כי היות שקרבן פסח מסוגל לפרנסה כנרמז בשם פס"ח - פ'אי ס'אל ח'תך, לכן אנו מכנים את המצה שהיא זכר לפסח בשם אפיקומן שהוא אותיות אפיקו-מן שפירושו הוציאו מזון, לרמז בכך שבזכות אכילה מצה זו אנו יכולים לבקש מג' שמות הפרנסה "אפיקו מן" שיוציאו לנו שפע רב טוב של פרנסה.

יומתק להבין בזה מה ששינוי במשנה (פסחים קי"ט): "אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן", רמזו בכך כי אחרי שאכלו את הפסח שהוא מסוגל לג' שמות הפרנסה הרמזים בו, שוב אין צריך לבקש "אפיקו מן" שיוציאו מזון, כי כבר נרמז הדבר באכילת קרבן הפסח, או בזמן הזה באכילת האפיקומן שהוא במקום הפסח.

הנה כי כן הרווחנו להבין מה שהסמיכו חכמינו ז"ל בפרוסת המצה ב"יחץ", פרוסה אחת בשביל קיום מצות אכילת מצה "לחם עוני" עני כתיב כדרכו של עני בפרוסה, אולם הלא בליל פסח אנו רוצים להמשיך שפע רב טוב ולא להתחיל בלחם שהוא סימן על עניות, לכן תיקנו להטמין את הפרוסה השנייה לאפיקומן המסוגל לפרנסה, ובכך אנו ממתיקים את הפרוסה של לחם עוני כדרכו של עני בפרוסה.

האריז"ל (שער הכונות שחרית בפסוק פותח את ידך), כי שם הפרנסה הוא פא"י היוצא מראשי תיבות הפסוק (שם קמה-טז): "פ'ותח א'ת י'דך".

לפי זה מגלה לנו ה"ברית כהונת עולם" הטעם שתיקנו להכין את האפיקומן שאוכלים רק בסוף הסעודה, ב"יחץ" כשמחלקים את המצה לשנים, כי "יחץ" הוא רמז על קריעת ים סוף שחצה הקב"ה את הים לשנים, שמשם נמשכת פרנסה הרמוזה באפיקומן בבחינת "אפיקו מן", וכאשר נצרף יח"ץ עם אפיקומן הרי זה בגימטריא פרנס"ה, לרמז שמאכילת אפיקומן נמשכת פרנסה לישראל.

בדרך זו הוא מוסיף עוד רמז על הפרנסה בתיבת "אפיקומן", שהיא כלולה מב' תיבות "אפי-קומן" - אפ"י הוא שם הפרנסה פא"י היוצא מראשי תיבות פ'ותח א'ת י'דך, ושאר האותיות קומ"ן בגימטריא י"ם סו"ף לרמז על הפרנסה הנמשכת מקריעת ים סוף.

פס"ח ראשי תיבות ג' שמות הפרנסה

כעבדא קמיה מאריה אחיזנא בשולי גלימתו, לבאר הטעם שאכילת האפיקומן היא סגולה לפרנסה כפי שנרמז בשם "אפיקומן" שהוא אותיות "אפיקו מן" כי משם נפיק מזון לכל השנה, על פי מה ששינוי במשנה (ר"ה טז): "בארבעה פרקים העולם נידון בפסח על התבואה".

וביאר המקובל האלקי רבי צבי הירש מזידיטשוב זי"ע הענין בזה על פי המבואר בדברי האריז"ל (שער הכונות שם) שישנם ג' שמות פרנסה, שם פא"י שיוצא מראשי תיבות: "פ'ותח א'ת

יחץ. בשלחן ערוך (או"ח סימן תעג סעיף ו): "ויקח מצה האמצעית ויבצענה לשתים, ויתן חציה לאחד מהמסובין לשומרה לאפיקומן ונותנין אותה תחת המפה, וחציה השני ישים בין שתי השלימות, ויגביה הקערה שיש בה המצות ויאמר הא לחמא עניא עד מה נשתנה".

וביאר ה"מגן אברהם" (ס"ק כ) הטעם שמחלקים את המצה, על פי מה שכתוב (דברים טז-יז): "שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עוני". ודרשו בגמרא (פסחים קט"ו): "לחם עוני, עני כתיב, מה עני שדרכו בפרוסה אף כאן בפרוסה". לכן מחלקים את המצה כדי לקיים בה מצות אכילת מצה כדרכו של עני בפרוסה. וצריך ביאור מה ראו חכמים על ככה להסמיך פריסת המצה בשביל האפיקומן לפרוסת המצה לקיום מצות אכילת מצה.

ונראה לבאר הענין בזה על פי פנינה יקרה שדליתי ממשנתו הטהורה של ה"ברית כהונת עולם" (מאמר מצות משוחים בשמן פ"ו), שמבאר הטעם שאנו מקדימים להכין את ה"אפיקומן" בשעת ה"יחץ", על פי מה שמגלה לנו כי אכילת האפיקומן היא סגולה לפרנסה, ולכן נקרא אפיקו-מן שהוא אותיות "אפיקו מן", לרמז שבזכות אכילה זו מפיקים מזון על כל השנה.

והנה ידוע מה ששינוי בגמרא (פסחים קיח): "קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף, דכתיב (תהלים קלו-כה) נותן לחם לכל בשר, וסמיך ליה (שם יג) לגזור ים סוף לגזרים". מבואר מזה כי מזונותיו של אדם נמשכים מהסוד של קריעת ים סוף. זאת ועוד ידוע מה שמבואר בכתבי רבינו

הטיבול הראשון שגרם לגלות מצרים והטיבול השני שגרם לגאולת מצרים

עם הביאור של ה"מעשי ה'", כי טיבול זה של כרפס במי מלח הוא כנגד מה שטבלו השבטים את הכתונת של יוסף בדם השעיר.

יומתק להבין בזה מה שתיקנו בטיבול הראשון להטביל כרפס במי מלח, כנגד מה שטבלו השבטים את כתונתו של יוסף בדם השעיר, כי מאחר שבחטא מכירת יוסף נתרבה העינוי בגלות מצרים, לכן תיקנו לקחת כרפס שהוא אותיות ס' פרך, ומטבילים אותו במי מלח שהוא רמז על הגלות הקשה בבחינת מים מלוחים, לרמז שבחטא מכירת יוסף נגזר על ישראל לעבוד בפרך.

טבילת אגודת האזוב בדם אשר בסף כפרה על טבילת כתונת הפסים בדם

בדרך זו במסילה נעלה לבאר את דברי ה"מעשי ה'", כי הטיבול השני בתוך הסעודה של מרור בחרוסת, הוא כנגד הטיבול של אגודת האזוב בדם הפסח אשר בסף שהביא לגאולת ישראל ממצרים, ובהשקפה הראשונה תמוה שהרי המרור הוא רמז על הגלות, כמו שאנו אומרים בהגדה: "מרור זה שאנו אוכלים על שום מה, על שום שמיררו המצרים את חיי אבותינו במצרים, שנאמר וימררו את חיייהם בעבודה קשה". הנה כי כן איך זה מתקשר עם טבילת האזוב בדם אשר בסף שגרמה לגאולת מצרים.

רחש לבי דבר טוב לברר מקחו של בעל "מעשי ה'", על פי מה שכתב ב"פנים יפות" פרשת בא (שמות יב-כב ד"ה ולקחתם) כי מה שצוה הקב"ה לקחת אגודת אזוב ולטבלה בדם אשר בסף, הוא כדי לכפר על מכירת יוסף שכתוב עליו (בראשית מב-כב): "וגם דמו הנה נדרש". לכן נצטוו על דם פסח ודם מילה כמו שכתוב (יחזקאל טו-ו): "ואומר לך בדמיך חיי, והוסיף שם רמז נפלא בפסוק: "ולקחתם אגודת אזוב וטבלתם בדם אשר בסף", כי אזו"ב בגימטריא י"ו ובצירוף אותיות ס"ף הרי אותיות יוס"ף.

ונראה לפרש כוונתו אף שלא כתב כן בפירוש, כי הטיבול בדם הפסח אשר בסף הוא כדי לכפר על מה שטבלו את כתונתו של יוסף בדם השעיר, כי הן אמת שקרבן פסח הוא שה כמו שכתוב (שמות יב-ג): "ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית", אולם גם שעיר עזים נקרא שה, כמו שכתוב (שם

שהוא לפני הסעודה, הוא כנגד הטיבול הראשון שהיה לפני הגלות שגרם לגלות מצרים, דהיינו מה שטבלו השבטים את הכתונת של יוסף בדם, כמו שכתוב (בראשית לו-לא): "ויקחו את כתונת יוסף וישחטו שעיר עזים ויטבלו את הכתונת בדם".

ואילו הטיבול השני של מרור בחרוסת שהוא בתוך הסעודה אחרי שכבר אכלו את כזית המצה, הוא כנגד הטיבול השני בסוף הגלות שגרם לגאולת ישראל מגלות מצרים, כמו שכתוב (שמות יב-כב): "ולקחתם אגודת אזוב וטבלתם בדם אשר בסף והגעתם אל המשקוף ואל שתי המזוזות וגו', ועבר ה' לנגוף את מצרים וראה את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות ופסח ה' על הפתח ולא יתן המשחית לבוא אל בתיכם לנגוף". אלו דבריו המתוקים.

והנה מה שכתב כי הטבילה של כתונת יוסף בדם השעיר גרמה לגלות מצרים, כוונתו למה ששינינו בגמרא (שבת י:): לעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים, שהרי בשביל משקל שני שלעיים מילת שנתן יעקב ליוסף יותר משאר בניו נתקנאו בו אחיו ונתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים". וכתבו התוספות (שם ד"ה נתגלגל) כי אף שכבר נגזרה הגלות בברית בין הבתרים (בראשית טו-יג): "ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה", לולי חטא מכירת יוסף לא היה נגזר עליהם עינוי גדול כל כך. נמצא כי הטיבול של כתונת יוסף בדם שהיה חלק ממכירת יוסף למצרים, גרם לשעבוד הקשה במצרים.

ומצינו סימוכין ברורים לדברי ה"מעשי ה'", כי הטיבול של כרפס במי מלח הוא כנגד הטיבול של כתונת יוסף בדם, מדברי רבינו מנוח ב"ספר המנוחה" על הרמב"ם (הלכות חמץ ומצה פ"ח ה"ב): "ואנו נוהגין בכרפס זכר לכתונת הפסים שעשה יעקב אבינו ליוסף, אשר בסיבתה נתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים". הרי מבואר כי כרפס הוא זכר לכתונת יוסף. ויש לתמוה מה ענין כתונת פסים לכרפס.

ונראה לפרש כוונתו על פי מה שפירש רש"י בפרשת וישב (בראשית לו-ג) כי כתונת פסים היא מין צמר משובח שנזכר במגילה (אסתר א-ו): "חור כרפס ותכלת". הנה כי כן זהו ביאור דברי רבינו מנוח כי אכילת הכרפס היא זכר לכתונת הפסים ממין צמר משובח שנקרא "כרפס". והרי זה מתאים להפליא

כרפס. הטיבול של כרפס במי מלח הוא הטיבול הראשון משני הטיבולים שאנו עושים בליל פסח, כמו ששינינו במשנה (פסחים קיד.) כי בליל פסח מטבילים שתי פעמים, הטיבול הראשון הוא לפני הסעודה שאוכלים ירק שמטבילים במי מלח, והטיבול השני הוא בתוך הסעודה כשמקיימים מצות אכילת מרור שמטבילים בחרוסת.

במשנה אינו מבואר איזה ירק לקחת לטיבול הראשון, אבל מנהגנו הוא לקחת כרפס כמו שהביא ה"מגן אברהם" (סימן תעג ס"ק ד) בשם המהרי"ל (סדר ההגדה אות יד): "נוהגין ליקח כרפס שהוא נוטריקון ס' פרך, כלומר ס' ריבוא עבדו עבודת פרך". וכן מבואר בדברי רבינו מנוח שנביא להלן שהמנהג הוא לקחת כרפס.

והנה בגמרא (פסחים קיד:) מבואר הטעם שתיקנו חכמינו ז"ל בליל הסדר להטביל שתי פעמים: "כי היכי דליהוי היכרא לתינוקות". פירוש, כדי שיכירו התינוקות על השינוי שאנו מטבילים שתי פעמים, וישאלו מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות, ואמנם כן התינוקות שואלים שאלה זו: "שבכל הלילות אין אנו מטבילין אפילו פעם אחת, הלילה הזה שתי פעמים".

אמנם ראוי להתבונן מהו הקשר בין שני הטיבולים הללו לגלות ולגאולת ישראל ממצרים, שהרי ברור כי בנוסף על הטעם כדי שישאלו התינוקות, קשור מנהג זה כמו כל מנהגי חז"ל בליל הסדר בקשר אמיץ לגאולת ישראל ממצרים. הן אמת שבלקחת הכרפס יש רמז על שעבוד ישראל במצרים, כי כרפס הוא אותיות ס' פרך, וכן אכילת "מרור" היא רמז על מה שמיררו את חיי ישראל במצרים, אולם מהו הענין שתיקנו דוקא להטביל אותם, כרפס במי מלח ומרור בחרוסת.

טעם נשגב של ה"מעשי ה'" בענין שני הטיבולים בליל פסח

פתח דברינו יאיר בביאור נפלא של ה"מעשי ה'" (מעשה מצרים ריש פרק כד) שמבאר את הענין של שני הטיבולים, כי הטיבול הראשון הוא כנגד הטיבול הראשון שגרם לגלות מצרים, והטיבול השני הוא כנגד הטיבול השני שגרם לגאולת ישראל ממצרים. הא כיצד, הטיבול הראשון של כרפס במי מלח

ויש לומר הביאור בזה כי החרוסת המעורבת מכל מיני פירות שישראל נדמו להם, היא רמז נפלא על האחדות של כל מיני מדרגות שיש בישראל, לכן אנו ממתיקים את המרור שהוא רמז על מרירות הגלות במצרים בחטא מכירת יוסף בחרוסת, כי האחדות הרמוזה בחרוסת היא תיקון נפלא לשנאת האחים שגרמה למכירת יוסף.

נפלא להבין בזה מה שמבאר רבינו האריז"ל ב"שער הכוונות" (פסח דרוש ו ד"ה מרור כורך) הכוונה של טיבול המרור בחרוסת, כי מרו"ר בגימטריא מו"ת, ואנו ממתיקים את הדינים הקשים של המיתה על ידי טיבול המרור בחרוסת. לפי האמור יש לומר הביאור בזה, כי היות שעל ידי מכירת יוסף נתחייבו מיתה, כמו שכתוב (שמות כא-טז): "וגונב איש ומכרו ונמצא בידו מות יומת".

לכן צוה הקב"ה להטביל את אגודת האזוב בדם אשר בסף, שיש בזה לקח נשגב על אחדות ישראל שהיא תיקון נפלא לחטא מכירת יוסף, כדי להמתיק בכך את גזירת המיתה בחטא מכירת יוסף. וזהו שכתוב: "ועבר ה' לנגוף את מצרים וראה את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות ופסח ה' על הפתח ולא יתן המשחית לבוא אל בתיכם לנגוף". לכן תיקנו כנגד זה להטביל מרו"ר בגימטריא מו"ת בחרוסת, לרמז שבזכות האחדות הרמוזה בחרוסת ניצלו ישראל במצרים ממות לחיים.

כאשר נתבונן נראה שיש בזה לקח נשגב גם בגלותנו, לפי מה שמבואר בספרים הקדושים כי ליל פסח מסוגל לגאולה העתידה, כמו ששינוי בגמרא (ר"ה יא): "בניסן נגאלו, בניסן עתידין ליגאל, מנלן, אמר קרא (שמות יב-מב) ליל שימורים [הוא לה']", ליל המשומר ובא מששת ימי בראשית".

אמנם ידוע כי התנאי לכך הוא שיהיו ישראל באחדות, כמבואר בגמרא (יומא ט): שבית המקדש השני חרב בעוון שנאת חנם, ומזה נשכיל להבין שהגאולה העתידה תלויה באהבת ישראל. נמצא לפי זה כי כאשר אנו טובלים את המרור בחרוסת, ראוי לכוון להמתיק את מרירות הגלות על ידי האחדות הרמוזה בחרוסת, ובזכות זה נזכה בליל קדוש זה לגאולה העתידה המשומר מאז ומקדם במהרה בימינו.

מוציא הרוטב ונעשה הבשר קשה ואחד, לא כן כאשר מתבשל במים שנעשה פירורים".

על פי האמור הוא מבאר גם כן מה שצוה הקב"ה לצלות את הפסח שלם: "ראשו על כרעיו ועל קרבו", כי מאחר שקרבן הפסח מורה על אחדות אין ראוי לחלק אותו לחלקים. ויש להוסיף כי יש בזה רמז על כלל ישראל שהם קומה שלימה, יש בהם אנשים גדולים שהם בבחינת ראש שהם ראשי בני ישראל, ויש בהם שהם בבחינת קומת הגוף, ויש בהם רק בבחינת רגליים, וכנגד כל אלו נצטוו ישראל לצלות את הפסח: "ראשו על כרעיו ועל קרבו", לאחד ביניהם.

הנה כי כן מבואר היטב מה שצוה הקב"ה: "ולקחתם אגודת אזוב", אשר כדברי ה"תולדות" היא רמז על מדת הענוה שמשפיל עצמו כאזוב שמביאה לאחדות ישראל, "וטבלתם בדם אשר בסף", היינו בדם של קרבן הפסח שכל מעשיו הם לקח נשגב על אחדות ישראל, וכל זה הוא תיקון לחטא מכירת יוסף שטבלו את כתונתו בדם השעיר, כפי שרמזו בענין אזוב בגימטריא י"ו שבצירוף אותיות ס"ף הן אותיות יוס"ף.

הקשר בין טיבול המרור בחרוסת לטיבול אגודת אזוב בדם אשר בסף

בדרך המלך נלך לבאר לפי זה את דברי ה"מעשי ה'", שתיקנו ליל פסח בטיבול השני להטביל את המרור בחרוסת, כנגד מה שטבלו ישראל את אגודת האזוב בדם אשר בסף שגרם לגאולת ישראל ממצרים, וכבר התפללנו שהרי המרור רומז על גלות מצרים שמיררו את חייהם בעבודה קשה, והרי זה היפך הטבילה של אגודת אזוב בדם אשר בסף.

ונראה לבאר הענין בזה בהקדם לבאר מה שתיקנו חכמינו ז"ל להמתיק את המרור על ידי טיבולו בחרוסת, על פי מה שכתבו התוספות (פסחים קטז. ד"ה צריך) שצריך לעשות חרוסת מכל הפירות שהם רמז על ישראל: "ובתשובת הגאונים מפרש לעשות חרוסת בפירות שנדמה לכנסת ישראל בשיר השירים, [תפוח] (שם ה-ה) תחת התפוח עוררתיך. [רימון] (שם ד-ג) כפלה הרימון. [תאנה] (שם ב-ג) התאנה חנטה. [תמרים] (שם ז-ט) אמרתי אעלה בתמר. אגוז, (שם ו-א) אל גינת אגוז, ושקדים על שם ששקד הקב"ה על הקץ".

ה): "שה תמים זכר בן שנה יהיה לכם מן הכבשים ומן העזים תקחו". ופירש רש"י: "מן הכבשים ומן העזים, או מזה או מזה, שאף עז קרויה שה שנאמר (דברים יד-ד) [שה כשבים] ושה עזים".

יומתק לבאר לפי זה גם בדרך עבודה, איך לקיחת "אגודת אזוב" היא תיקון נפלא לחטא מכירת יוסף, על פי מה שפירש ב"תולדות יעקב יוסף" (פרשת צו ד"ה ועוד י"ל): "ולקחתם אגודת אזוב, כשמשפיל עצמו כאזוב, אז נעשה שלום אגודה אחת, מה שאין כן המתגאה ואין שלום בינו לבין חבריו". הרי מבואר כי "אגודת אזוב" היא רמז על ענוה ואחדות.

ולפי האמור הרי זה מתאים להפליא למה שנתבאר, כי מה שצוה הקב"ה לטבול את אגודת האזוב בדם אשר בסף, הוא כדי לכפר על חטא מכירת יוסף שטבלו את כתונת הפסים בדם, לכן המצוה היא: "ולקחתם אגודת אזוב" - שיתאגדו יחד באהבה היפך שנאת האחים שגרמה למכירת יוסף.

קרבן פסח יש בו רמזים נפלאים על אחדות ישראל

הנה מה טוב לבאר בדרך זו מה שצוה הקב"ה לטבול את אגודת האזוב בדם הפסח, על פי מה שהאריך המהר"ל ב"גבורות ה'" (פרק ס) לבאר, כי כל פרטי הקרבת קרבן הפסח יש בהם לקח גדול על אחדות ישראל, והביא ראיה לכך ממה שצוה הקב"ה לקחת שה לקרבן פסח, כמו שכתוב: "ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית".

והענין בזה על פי מה שדרשו במדרש (ויק"ר ד-י) מקרא שכתוב (ירמיה נ-ז): "שה פזורה ישראל, נמשלו ישראל לשה, מה שה לוקה על ראשו או באחד מאבריו וכל אבריו מרגישין, כך הן ישראל, אחד מהן חוטא וכולן מרגישין". הרי מבואר כי השה מורה על אחדות ישראל שהם משתתפים בצערם של חבריהם.

והוסיף לבאר בזה מה שצוה הקב"ה להכין את קרבן הפסח לאכילה (שמות יב-ט): "אל תאכלו ממנו נא ובשל מבושל במים כי אם צלי אש ראשו על כרעיו ועל קרבו", והענין בזה כפי שכתב: "כי הבישול במים או בשאר משקין, חלקיו מתפרדין על ידי הבישול ומתחלקין, אבל צלי אש מכח האש אדרבה נעשה הבשר אחד, כי האש

תודתנו וברכתנו נתונות לאלו שנדבו את הוצאת הגליון לזיכוי אחינו בני ישראל

משפחת מנהדב הי"ז לרפואה השלימה של האשה החשובה מרת לאה בת וירג'ני שתחי'

לקבלת המאמרים באימייל: mamarim@shvileipinchas.com